

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/222/2020
Identifikačné číslo spisu:	7613214214
Dátum vydania rozhodnutia:	18.08.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7613214214.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Majetkový Holding, a. s., so sídlom v Bratislave, Staromestská 3, IČO: 35 823 364, zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Babčaníkom, so sídlom v Miloslavove, Oravská ulica 1348/8, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Račianska 71, o zaplatenie 17.617,62 eur s prisl., vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9C/183/2013, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 21. novembra 2018 sp. zn. 11Co/132/2017, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj ako „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. februára 2015 č. k. 9C/183/2013-118 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 17.617,62 eur spolu s 2,47 % úrokmi z omeškania ročne od 22. februára 2013 do zaplatenia a nahradiť trovy konania.

1.1. Súd právne vec posúdil podľa ustanovenia § 2, § 3 ods. 1 a 2 § 4 ods. 1 písm. a/, § 9 ods. 1 a 4, § 17 ods. 1, § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci v znení neskorších predpisov, pričom konštatoval, že predmetom konania je nárok na náhradu majetkovej ujmy, ku ktorej malo dôjsť v súvislosti s činnosťou súdneho exekútora tým, že po vykonaní dražby v rámci exekučného konania a schválení príklepu si ponechal finančné prostriedky získané dražbou nehnuteľností povinnej osoby. Z uvedeného je zrejmé, že ku škode malo dôjsť nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, ktorý vykonával exekučnú činnosť na základe poverenia súdu. Keďže žalovaná v konaní uplatnila námietku premlčania nároku žalobcu na náhradu škody, súd v prvom rade skúmal, či nárok nie je premlčaný, pri právnom posúdení tejto otázky podľa ustanovenia § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré ustanovuje subjektívnu trojročnú premlčaciu dobu, ktorá začína plynúť dňom, kedy sa poškodený subjekt dozvedel o škode a pre začiatok jej plynutia je rozhodujúce, kedy sa žalobca o spôsobenej škode (o majetkovej ujme a jej rozsahu, ktorú je možné objektívne vyčíslieť v peniazoch a jej náhradu dôvodne uplatniť na súde) a o tom, kto za ňu zodpovedá dozvedel, vychádzajúc z preukázanej vedomosti poškodeného o vzniknutej škode. V danom prípade podľa názoru

súdu žalobca sa mohol dozvedieť o škode získaním informácie o tom, že súdny exekútor nepreviedol finančné prostriedky získané dražbou nehnuteľností súdom poverenej súdnej exekútorke, ale ich použil v rozpore s ustanoveniami Exekučného poriadku. Nestotožnil sa pritom s námietskou žalovanej, že žalobca ako oprávnený pri dodržaní prevenčnej povinnosti podľa ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) sa musel dozvedieť o škode bezprostredne po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zmene súdneho exekútora, lebo taká skutočnosť z uznesenia súdu, ktorým bola pripustená zmena súdneho exekútora, nevyplývala. Z exekučného spisu sp. zn. EX 340/1996 súd nemal preukázané, aby sa žalobca po doručení rozhodnutia o zmene exekútora zaujímal o ďalší priebeh exekúcie, či už u súdnej exekútorke alebo dotazom na súd, avšak túto skutočnosť nepovažoval za porušenie prevenčnej povinnosti zo strany žalobcu z toho dôvodu, že v tom čase (rozhodnutím súdu o zmene súdneho exekútora), a ani po rozhodnutí odvolacieho súdu o odvolaní proti rozhodnutiu o schválení rozvrhu výťažku dražby (ktorým napadnuté uznesenie bolo zrušené), o rozvrhu výťažku dražby právoplatne rozhodnuté nebolo, a z tohto dôvodu nebolo možné dôvodne očakávať, že žalobca sa bude informovať o stave peňažných prostriedkov získaných vykonanou dražbou. Vzhľadom na uvedené súd dospel k záveru, že žalobca najskôr mohol získať (aj získal) vedomosť o tom, že súdny exekútor si ponechal finančné prostriedky získané dražbou nehnuteľností, až z oznámenia okresného súdu z 21.12.2011, ktorým mu bolo oznámené, že súdna exekútorke nemôže pokračovať v exekúcii bez finančných prostriedkov zadržovaných súdnym exekútorom JUDr. Jozefom Švábom, zároveň mu bola zaslaná aj odpoveď súdneho exekútora o tom, že nedisponuje žiadnymi finančnými prostriedkami, ktoré listiny žalobca prevzal dňa 02. januára 2012. Keďže žaloba bola podaná dňa 07. júna 2013, súd uzavrel, že žalobca nárok uplatnil v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby, pričom tiež poznamenal, že počas predbežného prerokovania nároku na náhradu škody, t. j. od podania žiadosti do skončenia prerokovania nároku, najdlhšie po dobu šesť mesiacov, premlčacia lehota neplynula. S poukazom na postavenie súdneho exekútora, ktorý v zmysle ustanovenia § 2 Exekučného poriadku je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu súdnych a iných rozhodnutí (exekučná činnosť), pri ktorej vykonáva úlohy orgánu štátnej moci v rozsahu ustanovenom Exekučným poriadkom, súd konštatoval, že právny vzťah súdneho exekútora a účastníka exekučného konania je vzťahom verejnoprávnym, keďže je založený na nerovnom postavení, kedy orgán verejnej moci rozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov exekučného konania na báze autoritatívnosti. Vzhľadom na povahu vzťahu súdneho exekútora a účastníka exekučného konania, ktorý je vzťahom verejnoprávnym, kedy nejde o rovnoprávne postavenie medzi súdnym exekútorom a účastníkom, nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu na strane súdneho exekútora. Nositeľom zodpovednosti za škodu v tomto prípade, t. j. za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, je štát. Odkázal taktiež na právny názor vyslovený v uznesení Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/99/2014-95 z 30. októbra 2014, týkajúcom sa tejto veci, ktorým bol viazaný v zmysle § 226 O. s. p. Vykonaným dokazovaním súd mal preukázané, že na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalovaná reagovala negatívne a nárok ani sčasti neuznala. Podľa názoru súdu prvej inštancie nesprávny úradný postup súdneho exekútora JUDr. Jozefa Švába v exekučnom konaní vedenom na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. EX 340/1996 (7Er/809/1996) spočíva v tom, že s finančnými prostriedkami získanými dražbou nehnuteľností povinnej osoby C. Y., ktoré nepochybne v hotovosti od vydražiteľa prevzal, naložil protiprávne v rozpore so zákonom č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok). Tieto peňažné prostriedky, ktoré boli výťažkom dražby nehnuteľností povinnej, pritom v zmysle ustanovenia § 12 ods. 4 Exekučného poriadku bol povinný uložiť na osobitný bankový účet, na ktorom sa však nenachádzali v čase zmeny súdneho exekútora, súdny exekútor si nesplnil zákonom stanovenú povinnosť tieto prostriedky previesť na účet novo poverenej súdnej exekútorke; naopak na výzvu súdu a po doručení uznesenia, ktorým mu táto povinnosť bola uložená, súdu oznámil, že finančnými prostriedkami nedisponuje. Z uvedeného je zrejmé neoprávnené nakladanie s finančnými prostriedkami súdnym exekútorom a podľa posúdenia súdu zo strany súdneho exekútora ide o nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov žalobcu (v exekučnom konaní oprávneného), ktorého pohľadávka z uvedených finančných prostriedkov mala byť aspoň čiastočne uspokojená. Vzhľadom na to, že finančné prostriedky neboli odovzdané, nie je možné v exekučnom konaní rozhodnúť o schválení rozvrhu výťažku dražby a finančné prostriedky následne žalobcovi ako oprávnenému poukázať. Súd dospel k záveru, že žalobca v konaní preukázal aj vznik škody, keďže ako oprávnený v exekučnom konaní

vymáhal od povinnej C. Y. pohľadávku priznanú jeho právnenému predchodcovi právoplatným rozhodnutím súdu ako exekučným titulom, výťažok z dražby nehnuteľností povinnej si nezákonne ponechal súdny exekútor JUDr. Jozef Šváb, tieto nepreviedol novo poverenej súdnej exekútorke, čím znemožnil rozhodnutie súdu o rozvrhu výťažku z dražby a uspokojenie pohľadávky žalobcu z prostriedkov získaných dražbou nehnuteľností povinnej. Je nepochybné, že na strane žalobcu došlo ku škode vo výške rovnajúcej sa sume peňažných prostriedkov, ktorá by mu ako oprávnenému bola poukázaná z výťažku dražby nehnuteľností povinnej. Charakter majetkovej ujmy má totiž aj zníženie hodnoty pohľadávky veriteľa, ktoré nastalo v súvislosti so zmarením možnosti uspokojenia jeho pohľadávky v exekučnom konaní. Pokiaľ ide o výšku škody, túto súd určil postupom podľa vyhlášky č. 288/1995 Z. z. (§ 16 ods. 2 a § 5 ods. 1), podľa ktorej odmena súdneho exekútora predstavuje 20 % z vymoženej pohľadávky. Podľa zápisnice o rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností nachádzajúcej sa v exekučnom spise sp. zn. EX 340/1996, rozdeľovaná podstata predstavovala sumu 23.466,56 eur, z ktorej suma 1.106,95 eur mala byť poukázaná na trovy oprávneného, 9.236,58 eur trovy exekúcie (určené nesprávne z vymáhanej, a nie z vymoženej pohľadávky) a 13.123,03 eur - časť pohľadávky oprávneného. Vzhľadom na to, že došlo k vylúčeniu súdneho exekútora z vykonania exekúcie, súd vychádzal z toho, že trovy súdneho exekútora mali byť správne určené zo sumy vymoženej pohľadávky, teda vo výške 5.848,94 eur (5.631,97 eur odmena súdneho exekútora + DPH vyčíslená 20 % z rozdeľovanej podstaty, t. j. zo sumy 23.466,56 eur, 195,73 eur hotové výdavky a 21,24 eur náhrada za stratu času). Žalobcovi ako oprávnenému tak vznikla škoda vo výške 17.617,72 eur (23.466,56 eur rozdeľovaná podstata - 5.848,94 eur trovy exekúcie), ktorá mu ako oprávnenému nebola poukázaná z výťažku dražby nehnuteľností povinnej. Nesporne mal súd preukázanú tiež existenciu príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora, ktorý si ponechal finančné prostriedky získané dražbou nehnuteľností povinnej, a nebyť tohto postupu, žalobcovi by boli v exekučnom konaní poukázané finančné prostriedky získané dražbou, resp. jeho pohľadávka v exekučnom konaní mohla byť aspoň čiastočne uspokojená, a teda práve nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora spočívajúcim v neoprávnenom nakladaní s peňažnými prostriedkami získanými dražbou nehnuteľností povinnej došlo ku škode žalobcu. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1, § 149 ods. 1, § 151 ods. 8 O. s. p.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozhodol rozsudkom z 21. novembra 2018 sp. zn. 11Co/132/2017 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie, ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) potvrdil a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanej v celom rozsahu.

2.1. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku doplnil, že sa stotožňuje so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie o preukázaní zákonných predpokladov vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú žalobcovi pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom povereného súdneho exekútora JUDr. Jozefa Švába v označenom exekučnom konaní, za ktorú aj podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá žalovaná podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a je povinná vzniknutú škodu žalobcovi nahradiť. Uplatnený nárok bol v konaní žalobcom riadne konkretizovaný, odôvodnený a preukázaný, žalobca preukázal základ nároku na náhradu škody i výšku škody, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s výkonom exekučnej činnosti nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní. V posudzovanej veci aj podľa názoru odvolacieho súdu podstatnou a rozhodujúcou príčinou toho, že pohľadávka žalobcu (ako oprávneného) v exekučnom konaní nebola (ani len sčasti) uspokojená z majetku povinnej osoby, bol protiprávny postup súdneho exekútora JUDr. Jozefa Švába v rámci vykonávania exekučnej činnosti spočívajúci v neoprávnenom nakladaní s finančnými prostriedkami podliehajúcimi rozvrhu výťažku z realizovanej dražby nehnuteľností povinnej osoby, ktoré použil na neznámy účel a napriek výzve súdu ich nepreviedol na účet novo poverenej súdnej exekútorke JUDr. Viery Uhríkovej za účelom vykonania rozvrhu výťažku dražby a následného poukázania prikázaných súm oprávnenej osobe (žalobcovi) po právoplatnom rozhodnutí exekučného súdu o schválení rozvrhu výťažku (§ 165 Exekučného poriadku). Súd prvej inštancie v prejednávanej veci správne posúdil otázky nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora, príčinnej súvislosti a vzniku škody ako ujmy vzniknutej v majetkovej sfére žalobcu, a správne určil aj výšku škody 17.617,62 eur, pri vyhodnotení miery reálnej úspešnosti žalobcu ako oprávneného v exekučnom konaní, stotožniac ju so sumou vymoženej pohľadávky žalobcu (jej časti), ktorá pri riadne vedenom exekučnom konaní, v

případe vykonania rozvrhu výťažku z dražby nehnuteľností povinnej z rozdeľovanej podstaty 23.466,56 eur (po odrátaní trov exekúcie) by bola uspokojená, nebyť protiprávneho postupu súdneho exekútora (3 Cdo 134/03). Nedôvodné sú i odvolacie námietky žalovanej vytykajúce súdu nesprávne právne posúdenie otázky premlčania práva, ktorú súd s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti správne posudzoval prednostne a v súlade so zákonom (ustanovenie § 19 zák. č. 514/2003 Z. z.) dospel k správneému záveru, že nárok nie je premlčaný a námietka premlčania vznesená žalovanou je neopodstatnená. Preskúmané rozhodnutie súdu prvej inštancie je v plnom súlade s konštantnou judikatúrou a z nej vychádzajúcimi závermi ustálenej súdnej praxe, podľa ktorých pri riešení kolízie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia a nároku na náhradu škody treba vychádzať zo zásady, že vzhľadom na subsidiárnu povahu bezdôvodného obohatenia má prednosť nárok poškodeného na náhradu škody a len v prípade, ak nie sú splnené podmienky pre dosiahnutie rovnakého uspokojenia z titulu náhrady škody, možno uplatniť nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Inými slovami, pokiaľ je možné nárok na plnenie posúdiť podľa osobitného hmotnoprávneho titulu, akým sú zodpovednosť za škodu, za vady, povinnosť zo zmluvy a pod., nemožno právne normy o bezdôvodnom obohatení v zásade aplikovať (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 48/2010 a 2 Cdo 155/2011, 1 Cdo 123/2009, stanovisko bývalého Najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. Cpjf 183/1982). Právne závery súdu prvej inštancie v prejednávanej veci vychádzajúce zo zistených skutkových okolností posudzovaného prípadu nie sú v priamom rozpore ani s právnym názorom vysloveným v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005 a Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 361/09, keďže je zrejmé, že súd prvej inštancie v preskúmanom rozhodnutí riešil aj prípadnú konkurenciu právnych nárokov na náhradu škody a bezdôvodného obohatenia, pričom vychádzal zo správneho právneho názoru (záveru), že na strane súdneho exekútora nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 OZ vzhľadom na postavenie súdneho exekútora a povahu právneho vzťahu medzi ním a účastníkom exekučného konania (PL. ÚS 49/03, uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Co/99/2014-95 v prejednávanej veci). Odvolací súd nesúhlasí s názorom žalovanej, podľa ktorého právo na náhradu škody nevzniklo, kým žalobca ako poškodený má možnosť žiadať najprv vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže v danom prípade v okolnostiach posudzovaného prípadu je zrejmé, že majetková ujma žalobcu (v žalovanej výške) má charakter nároku zo zodpovednosti za škodu. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že žalobca uplatnil nárok na náhradu škody aj proti súdnemu exekútorovi JUDr. Jozefovi Švábovi v trestnom konaní v rámci adhézneho konania, avšak trestné stíhanie uznesením Okresného riaditeľstva PZ, Odboru kriminálnej polície v Spišskej Novej Vsi sp. zn. ČVS: ORP-648/OEK-SN-2012 z 23.09.2014 ako neprípustné z dôvodu premlčania bolo právoplatne zastavené. Vznik majetkovej ujmy na strane žalobcu v posudzovanej veci je nesporný aj vzhľadom na nevymožiteľnosť pohľadávky voči JUDr. Jozefovi Švábovi, voči ktorému žalobca už nemôže úspešne uplatniť nárok v občianskoprávnom konaní z dôvodu jeho premlčania (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/860/2012). O nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. Podľa názoru dovolateľky dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania je tá skutočnosť, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to od otázky: „či súdy rozhodujúce podľa zákona č. 514/2003 Z. z., resp. predchádzajúceho právneho predpisu, môžu v rámci konania prekročiť skutkový rámec veci a vychádzať z o svojich hypotéz, ktoré nenachádzajú odraz v príslušných rozhodnutiach.“ Žalovaná v priebehu konania tvrdila, že s prihliadnutím na skutkové okolnosti nedošlo v danom prípade k vzniku škody, nakoľko žalobcom uplatnená náhrada škody je z dôvodu neexistencie právoplatného rozhodnutia o schválení rozvrhu výťažku dražby, z dôvodu neexistencie rozhodnutia o výške odmeny/hotových výdavkov súdneho exekútora a z dôvodu neexistencie právoplatného skončenia exekučného konania, založená na čisto hypotetických úvahách a výpočtoch. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (bod 18.) vyplýva, že tak odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie nevychádzali pri stanovení výšky náhrady majetkovej škody z jednoznačne ustálenej a určenej výšky v rozvrhu výťažku, teda za stavu reálne existujúcej a preukázateľnej škody. Pokiaľ totiž v namietanom exekučnom konaní nebol schválený rozvrh výťažku, tak v súdnom konaní o náhradu škody súd nemôže riešiť ako predbežnú otázku to, či tento rozvrh by nebol nakoniec schválený, v konkrétnej podobe a následne dospieť k záveru, že žalobcovi vznikla škoda v ním uplatnenej výške. Uvedeným postupom súdy v

konaní o náhradu škody prezumovali rozhodnutie o rozvrhu výťažku z dražby za hypotézy, že by došlo k jeho právoplatnému schváleniu, v dôsledku čoho je rozhodnutie odvolacieho súdu (ktorý sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie) založené na nesprávnom právnom posúdení veci. K uvedenému záveru pritom súdy dospeli v rozpore so svojím vlastným odôvodnením v časti posúdenia námietky premlčania, keď súd prvej inštancie na str. 6 svojho rozsudku uviedol (a odvolací súd sa v bode 19. odôvodnenia stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie), že „... v čase rozhodnutia súdu o zmene súdneho exekútora nebolo ešte rozhodnuté o rozvrhu výťažku dražby, a teda žalobca ako oprávnený nemohol očakávať, že mu bude poukázaný výťažok z dražby. Uvedené nemohol očakávať, ani po rozhodnutí odvolacieho súdu o odvolaní proti rozhodnutiu o schválení rozvrhu výťažku z dražby, keďže toto bolo zrušené, pričom opätovne o rozvrhu výťažku z dražby už rozhodnuté nebolo.“ Takéto konštatovanie spôsobuje prinajmenšom vnútornú rozpornosť prijatých záverov zo strany súdov, nakoľko z uvedeného vyplýva, že súdy v tejto časti odôvodnenia podmienili poukázanie finančných prostriedkov z dražby žalobcovi práve existenciou právoplatného rozhodnutia o schválení výťažku z dražby, následne však reálnu existenciu takéhoto rozhodnutia nahradili hypotetickou (a žiadnym rozhodnutím nepodloženou) úvahou, že by v exekučnom konaní došlo k právoplatnému schváleniu rozvrhu výťažku, ktorého výška by bola totožná so žalobcom uplatnenou náhradou škody. Napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo viedlo k záveru o preukázaní existencie škody a jej výšky. Žalovaná má za to, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola doposiaľ vyriešená právna otázka, či súdy rozhodujúce podľa zákona č. 514/2003 Z. z. môžu v rámci konania prekročiť skutkový rámec veci a vychádzať zo svojich hypotéz (ako by súd, v tomto prípade napríklad exekučný, rozhodol, keby konal vo veci), ktoré nenachádzajú odraz v príslušných rozhodnutiach (v tomto prípade exekučného súdu), čím je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1. Dovolateľka ďalej uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, konkrétne vyriešenie otázky: „prednosti uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia pred uplatnením nároku na náhradu škody“. Žalovaná v konaní namietala neexistenciu vzniku škody, za ktorú by mala zodpovedať, za stavu, ak existuje nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia. Tento svoj záver odôvodnila s poukazom na rozhodnutie sp. zn. 4Cz/110/1984, 4 Cdo 199/2005, ako aj nález Ústavného súdu SR III. ÚS 361/2009 a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/105/2004. V predmetnej veci sa však odvolací súd stotožnil s argumentáciou žalobcu a podporil svoje právne posúdenie rozhodnutím sp. zn. 2 Cdo 48/2010, 2 Cdo 155/2011, 2 Cdo 123/2009 a stanoviskom bývalého najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. Cpjř 183/1982. Žalovaná dala do pozornosti najvyššiemu súdu jeho rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 27/2016 a 6 Cdo 9/2016, v ktorých je uvedené, že rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 48/2010 a 2 Cdo 155/2011 sú považované v rozhodovacej praxi ako i v teórii za exces. Dovolateľka zotrváva na názore, že pokiaľ existuje právna možnosť domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia od iného subjektu, škoda ani nevznikne. V prípade, ak žalobca disponuje pohľadávkou na vydanie bezdôvodného obohatenia voči inému subjektu, ktorú sa od dotknutého subjektu nepokúsil v rámci konania o vydanie bezdôvodného obohatenia vymôcť, nemôže úspešne uplatniť nárok na náhradu škody od štátu. Odvolací súd v bode 20. odôvodnenia konštatoval nevymožiteľnosť pohľadávky voči JUDr. Jozefovi Švábovi z dôvodu jej premlčania a poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR 25Cdo/860/2012. Žalovaná sa s týmto právnym záverom odvolacieho súdu nestotožňuje a v tejto súvislosti uvádza, že žalobcovi bola osoba obohacujúca sa na jeho úkor známa najneskôr od momentu doručenia oznámenia z 21. decembra 2011. Ak žalobca nekonal, jednoznačne postupoval v rozpore so zásadou, každý nech si stráži svoje právo a sám svojím nekonaním zaviniť bezúspešnosť domáhania sa vydania bezdôvodného obohatenia od subjektu, ktorý sa na jeho úkor obohatil. V tejto spojitosti poukázala dovolateľka na rozhodnutia sp. zn. 6 Cdo 9/2016, 4 Cdo 199/2005. Navrhla rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, prípadne zrušiť i rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak to považuje najvyšší súd za potrebné.

4. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že dovolateľka nepreukázala existenciu zákonného dôvodu prípustnosti podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. Preto navrhol dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP odmietnuť, pričom si uplatňuje aj náhradu trov konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky

dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie nie je prípustné.

6. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

7. Nevyhnutným predpokladom, aby odvolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolací súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

8. Dovolateľka oprela svoje dovolanie o dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP. K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ dovolateľka uviedla, ako právnu otázku doposiaľ neriešenú dovolacím súdom, a to otázku: „či súdy rozhodujúce podľa zákona č. 514/2003 Z. z., resp. predchádzajúceho právneho predpisu, môžu v rámci konania prekročiť skutkový rámec veci a vychádzať zo svojich hypotéz, ktoré nenachádzajú odraz v príslušných rozhodnutiach“. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP uviedla dovolateľka právnu otázku rozhodovanú v praxi dovolacieho súdu rozdielne, otázku prednosti uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia pred uplatnením nároku na náhradu škody. Pričom poukázala na rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu sp. zn. 4Cz/110/1984, 4 Cdo 199/2005 6 Cdo 27/2016 a 6 Cdo 9/2016 (na podporu svojho tvrdenia o prednosti uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia) a rozhodnutia sp. zn. 2 Cdo 48/2010, 2 Cdo 155/2011, 2 Cdo 123/2009 a stanovisko bývalého najvyššieho súdu ČSSR sp. zn. CpJf 183/1982, o ktoré sa oprel odvolací súd.

9. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. Aby na základe dovolania podaného podľa tohto ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017, 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

10.1. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine či iného predpisu hmotného práva), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované nemajú z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia relevanciu.

10.2. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na

takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolací súd ešte neriešil. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napádané rozhodnutie, nie je preto v zmysle ustanovenia, o ktorom je reč, rovnako relevantná.

10.3. Riešenie skutkovej otázky (questio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri riešení takejto otázky sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (questio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 218/2017, 3 Cdo 150/2017, 4 Cdo 7/2018, 4 Cdo 32/2018, resp. aj 7 Cdo 99/2018).

11. Dovolací súd uvádza, že dovolateľka v dovolaní zákonným spôsobom nevymedzila právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. V prípade otázky položenej dovolateľkou v dovolaní ide o otázku skutkovú. Z obsahu toho ako dôvodí k tejto otázke vyplýva, že dovolateľka smeruje svojou otázkou skôr k výške škody a výpočtu výšky náhrady škody, teda namieta vyriešenie otázky závislej od skutkového stavu. Dovolateľka preto nesprávne právne posúdenie veci odôvodňuje spochybnením skutkových zistení, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolaní nastolená otázka, ktorá má skutkovú (nie právnu) povahu, nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

12. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“.

13. Dovolateľkou v dovolaní vymedzená právna otázka v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP však nekorešponduje s právnou otázkou, o d vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Z rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že v preskúmanom rozhodnutí riešili prípadnú konkurenciu právnych nárokov na náhradu škody a bezdôvodného obohatenia, pričom vychádzali z právneho názoru, že na strane súdneho exekútora nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle ustanovenia § 451 OZ vzhľadom na postavenie súdneho exekútora a povahu právneho vzťahu medzi ním a účastníkom exekučného konania.

14. Dovolací súd podotýka, že vo vzťahu k súdnemu exekútorovi neexistuje konkurencia nároku žalobcu z bezdôvodného obohatenia s nárokom na náhradu škody voči štátu. Z hľadiska postavenia súdneho exekútora a výkonu jeho činnosti je zrejmé, že súdny exekútor v súvislosti s výkonom exekučnej činnosti má postavenie verejného činiteľa a vykonávanie exekučnej činnosti je výkonom verejnej moci. Medzi exekútorom a žalobcom v prejednávanej veci nešlo o súkromnoprávny vzťah, ale o verejnoprávny vzťah, nakoľko exekútor vystupoval ako nositeľ štátnej moci, plnil úlohy štátneho orgánu, exekútor nevystupoval v rovnoprávnom postavení voči žalobcovi ako účastník exekučného konania, ale

ako nositeľ verejnej moci vykonávajúci exekučnú činnosť, ktorou na jeho strane nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka (pozri napr. sp. zn. 1 Cdo 128/2019). Tým pádom právna otázka dovolateľky ohľadom prednosti uplatnenia práva na vydanie bezdôvodného obohatenia pred uplatnením nároku na náhradu škody nie je pre rozhodnutie odvolacieho súdu podstatná a dostatočne relevantná.

15. Dovolaťka preto síce nastolila konkrétnu právnu otázku v dovolaní, nešlo však o právnu otázku, od ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu (keďže zo strany exekútora nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu). V dôsledku toho, pokiaľ ide o túto otázku, nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 CSP.

16. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania.

17. Dovolací súd preto konštatuje, že prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľkou podľa ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ a c/ CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol v zmysle § 447 písm. f/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.